

LASGUSH PORADECI

“Lirikat” - SKEMA E ANALIZËS

Sistemi poetik	Strukturimi i librave poetikë të Lasgush Poradecit tregon se poezia e tij ashtu siç lexohet në njësi të vogla, duhet të lexohet dhe në tërësinë e sistemit të saj poetik.
Katër figurat elementare	Temat kryesore të këtij sistemi poetik do t'i klasifikonim në katër figura: qielli, dheu, zjarri, uji , elementet që krijuan gjithësinë. Nëpërmjet komunikimit të tyre krijohet lirika filozofike, e ndërtuar sipas një kurbe poshtë-lart, pra dhé-qiell dhe anasjelltas. Kjo lëvizje nxitet nga dashuria e dhimbja që marrin kuptimin e energjisë shpirtërore dhe jetësore. Poezi të tilla janë: <i>Gjuha e zjarrtë, Dremi liqeri</i> etj.
Dhimbja poetike	<i>Dhimbja poetike</i> shfaqet veçanërisht hapur në poezitë që në dukje ngjasojnë me lirika të peizazhit, por që në fakt janë shprehje e trazimeve të brendshme shpirtërore. Të tilla janë poezitë: <i>Poradeci, Zemra e liqerit, Dremi liqeri, Mbarim vjeshte</i> etj.
Njohja dhe vetënjohja	<i>Njohja dhe vetënjohja</i> janë shtysat kryesore të frymëzimit poetik të Lasgushit. Liqeni, që simbolizon natyrën e vendlindjes, shndërrohet në muzën poetike të poetit (<i>Dremi liqeri</i>); nëpërmjet shkallëve të përshkrimit të tij arrihet në zbulimin e vetvetes. Por nga ana tjetër, kemi dhe njohjen që vjen nga kultura, që e gjejmë te poezia <i>Naim Frashëri</i> , ku poeti tek e kaluara gjen rrënjët e identitetit vetjak e kombëtar.
Vdekja dhe përjetësia	<i>Vdekja dhe përjetësia</i> , ky dualitet i përhershëm shpaloset në poezitë simbolike: <i>Gjeniu i anijes, Vdekja e nositit, Përjetësia</i> . Në këto poezi kemi ndeshjen e shpirtit krijues me vdekjen në udhën e idealit, të vetëflirimit, i cili është i bukur, sepse synon përjetësinë.
Dashuria	<i>Dashurisë</i> poeti i këndon jo aq si emocion, sesa si fuqi themelore jetësore, si fuqi tokësore dhe kozmike (<i>Vallja e yjeve</i>). Në poezinë e dashurisë mbizotëron elementi filozofik, si te poezia <i>Ti po vjen që prej së largu</i> . Por Lasgushi krijoi dhe një lloj tjetër lirike dashurie që mbështetet në një koncept shoqëror dhe moral që del nga jeta e vendit dhe tradita popullore (<i>Kroi i fshatit tonë, Kush po shkon ashtu, Dora jote ledhatarja</i>).
Veçori të stilit	Edhe kur lirika merr trajtën e një forme dramatike të pushtuar nga dhimbjet, edhe kur kënga shfaqet në trajtën e idilit gazmor, tekstin e Lasgushit e karakterizon thellësia e emocionit , përpara të cilit ai përulet deri në dhe e ngrihet deri në qiell. Shpesh titujt e lirikave nuk dalin si emërtime, por vetëm si një figurë e zgjedhur, si një metaforë, si pjesë e vargut apo një varg i plotë. Të gjitha lirikat marrin karakterin e varienteve të një teme dhe duken sikur janë pjesë e një poeme të gjatë.

Simboli është nga figurat mbizotëruese në lirikën e Poradecit si: *anija, lundra, nositi* dhe, nëpërmjet tyre lidhen përdegëzime të tjera tematike dhe figura të tjera stilistikore si: metaforat, epitetet metaforike e kompozita, similitudat, antitezat etj.

Nga ana e metrike kemi poezi me **varg të zgjeruar horizontal e hapësira pa kufi**.

Gjithashtu, ka lirika, ku duket qartë **sistemi i ngritjes piramidale të emocionit** dhe të thellësive të paarrishme nëpërmjet shprehjes gjuhësore, bashkë me kuptimet e fituara në fund. Kjo ngjet, pasi në këto poezi nuk shkruhet për ndodhinë, por ndodhia është në vetë procesin e krijimit.

Është karakteristikë e stilit të Lasgushit **lidhja e fjalëve me vizë lidhëse** në mes, e cila lidh kuptimet e nënkuptimet, ndjesitë e emocionet në një ritëm e melodi të pandërprerë:

*O! zjarr-e-mall-e-yll-e-emër-pa-emër,
Vashë-edhe-shoqe-e-motër-e-dashurisë,
Nuse-edhe-grua-femër-varr-në-zemër,
Varr-edhe-zjarr-e-flak'-e-perëndisë.*